

Guide

Planforum som arena for god dialog

Tips til å få mer ut av regionalt planforum

Slik får du mer verdi av Planforum

Regionalt planforum er en arena der kommuner, fylkeskommuner og statlige organer møtes for å samordne planer og avklare interesser tidlig i planprosessen. Brukt riktig kan forumet bidra til god dialog, færre konflikter, bedre planer og mer effektiv saksbehandling. I dette heftet finner du gode tips som kan hjelpe deg å bruke forumet enklere og mer målrettet.

Formål og målgruppe:

Dette retter seg mot alle som deltar i eller leder regionale planforum, med mål om å gjøre det enklere å delta og enklere å gjennomføre møtene.

Hvordan hjelper dette deg i Planforum?

- Guiden senker terskelen for å bruke Planforum. Det skal bli enklere å forstå *når* og *hvordan* forumet bør brukes.
- Skape *felles forventninger* mellom kommuner, fylkeskommune og statlige etater.
- Gi *konkrete råd* for å gjøre møtene mer effektive, forutsigbare og verdiskapende for alle parter.

Tre grunnleggende prinsipper:

1. **Forstå hverandres rammer:** Kommunen kjenner lokalsamfunnet, mens statlige og regionale myndigheter har ansvar for nasjonale og regionale interesser.
2. **Tenk samarbeid, ikke forhandling:** Forumet skal brukes for å finne løsninger tidlig, ikke for å avgjøre konflikter.
3. **Gi forumet tyngde internt:** Sett møtene inn i virksomhetens plan, og informer ledelsen om viktige saker.

Hvem er målgruppen for denne veilederen?

- **Kommunale planleggere og saksbehandlere:** De som utarbeider kommuneplaner, reguleringsplaner og andre arealplaner, og som ønsker å bruke Planforum som en arena for dialog og tidlig avklaring. *Husk: Kommunen er planmyndighet og ønsker avklaringer.*
- **Ansatte i fylkeskommunen:** Spesielt de som har ansvar for regional planlegging, og som leder eller deltar i Planforum. De skal legge til rette for gode prosesser og samordning mellom kommuner og statlige myndigheter. *Husk: Fylkeskommunen leder møtet og gir planfaglige råd.*
- **Representanter fra Statsforvalteren:** De som har ansvar for å ivareta nasjonale og regionale interesser i planprosesser, og som bruker Planforum som arena for veiledning og koordinering. *Husk: Statsforvalteren og statlige etater gir faglige innspill.*

Før møtet: Lett å komme i gang

- ☐ **Avklar hva du vil oppnå:** Ta med én eller to ting du vil få svar på. Det kan være et tema du ønsker avklart eller et råd du trenger tidlig i prosessen.
- ☐ **Meld inn saken tidlig:** Jo tidligere du melder saken til fylkeskommunen, desto enklere er det å få nyttige tilbakemeldinger mens det fortsatt er tid til å justere.
- ☐ **Velg riktig sak og tidspunkt:** Planforum passer best når flere myndigheter er involvert, eller når du vet at saken kan skape diskusjon.
- ☐ **Gjør det enkelt for de andre:** Send et kort notat eller en presentasjon som forklarer hva saken handler om, og hva du ønsker innspill på.
- ☐ **Inviter riktige folk:** Sjekk at alle relevante aktører er invitert, og at de vet hva møtet handler om.

Under møtet: Bruk tiden godt

- ☐ **Start med felles mål:** Møteleder (fylkeskommunen) tydeliggjør tema, mål og tidsramme for møtet.
- ☐ **Kort og tydelig innledning fra kommunen:** Forklar hva planen handler om, og hvilke spørsmål dere ønsker svar på.
- ☐ **Gi alle ordet:** Sørg for at alle aktører får komme med sitt syn. Noter innspill og avklar spørsmål fortløpende.
- ☐ **Spør om det er råd eller krav:** Hvis du er usikker på hvor bindende et innspill er, spør direkte. Klare svar sparer tid senere.
- ☐ **Oppsummer underveis:** Avtal hvem som gjør hva videre, og noter hva som må følges opp.
- ☐ **Hold fokus på muligheter og ikke problemer:** Planforum handler om samarbeid. Del kunnskap, ikke ansvar. Vær nysgjerrig og løsningsorientert.

Etter møtet: Følg opp på en enkel måte

- ☐ **Lag et kort referat:** Fylkeskommunen skriver en kort oppsummering av hvem som deltok, hva som ble sagt og hva som skal gjøres videre.
- ☐ **Ha en system for oppfølging:** Kommunen går gjennom innspillene og noterer hvordan de følges opp. Del gjerne oversikten med deltakerne.
- ☐ **Vis fram resultater:** Fortell til andre hvordan Planforum har bidratt i planprosessen. Det skaper tillit og bygger videre samarbeid.
- ☐ **Bruk forumet igjen om det trengs:** Nye spørsmål eller endringer? Ta saken opp igjen tidlig, før formell høring.

Når bør planen opp i planforum?

Oppstartsfasen	Utarbeidelse av planforslag	Behandling av planforslag
Utarbeide planprogram	Kunnskapsgrunnlag	Høring og offentlig ettersyn av planforslag EV. PLANFORUM
Varsel om oppstart og høring av planprogram PLANFORUM	Utarbeide planløsninger og eventuelle utkast til drøfting PLANFORUM	Omarbeide planforslag
Omarbeide planprogram	Samråd og medvirkning	Vedtak av planen
✓ Fastsette planprogram	📄 Utarbeide planforslag	📢 Kunngjøring

Prinsipper for god dialog

1. Møt hverandre med dialogholdning

Gå inn i møtet med åpenhet og nysgjerrighet. Ikke for å vinne, men for å forstå.

Spør deg selv: Lytter jeg for å lære, eller for å svare?

2. Skap trygge rom

Alle må føle seg trygge nok til å dele sine synspunkter. Trygghet krever tydelige rammer og respekt i rommet.

Husk: Taushet, latter eller avbrytelser kan skape utrygghet.

3. Inviter alle stemmer

Gode dialoger inkluderer mangfold. Sørg for at alle som er berørt, blir hørt.

Tips: Spør: Er det noen vi ikke har lyttet til ennå?

4. Lytt aktivt og med åpenhet

Vis at du lytter: speil, oppsummer, og bekreft at du har forstått.

Unngå: Avbrytelser og «ja, men...»-svar.

5. Del erfaringer – ikke bare meninger

Personlige erfaringer gir innsikt og bygger bro. Snakk ut fra det du har opplevd, ikke bare hva du mener.

Spør: Hva har du sett eller erfart som gjør dette viktig for deg?

6. Still åpne og utforskende spørsmål

Still spørsmål som hjelper oss å forstå hverandre og ikke for å "ta" noen.

Eksempel: Hva legger du i det? Hva håper du dette løser?

7. Snakk om det som er vanskelig

Vanskelige tema må fram i lyset for å kunne håndteres trygt. Det er her dialog trengs mest.

Husk: Husk: Motstand betyr engasjement - ikke fiendskap.

8. Søk felles forståelse og vei videre

Forsoning handler om å bygge nytt, ikke å bli enig i alt, men forstå hverandre godt nok til å gå videre sammen.

Spør: Hva har vi forstått bedre nå enn før?

